

Sygn. akt

III AUa 1045/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **24 stycznia 2013 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Roman Skrzypek (spr.)
	Sędziowie:	SSA Janina Czyż SSA Irena Mazurek
	Protokolant	st.sekr.sądowy Elżbieta Stachowicz

po rozpoznaniu w dniu **24 stycznia 2013 r.**

na rozprawie

sprawyz wniosku **S. P.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J.**

o podjęcie wypłaty emerytury

na skutek apelacji wnioskodawczyni

od wyroku **Sądu Okręgowego w Krośnie**

z dnia **9 lipca 2012 r.** sygn. akt **IV U 1769/11**

I. zmienia zaskarżony wyrok, jak również poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J. z dnia 21 września 2011 roku w ten sposób, że zobowiązuje organ rentowy do podjęcia wypłaty emerytury na rzecz wnioskodawczyni S. P. od dnia 1 października 2011 roku,

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w J. na rzecz wnioskodawczyni S. P. kwotę 30 zł (trzydzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego,

III. żądanie wnioskodawczyni wypłaty odsetek przekazuje do rozpoznania pozwanemu organowi rentowemu.

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 24 stycznia 2013 r.

Decyzją z 21 września 2011r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. wstrzymał wypłatę emerytury S. P. z dniem 1 października 2011r., powołując w podstawie prawnej przyjętego rozstrzygnięcia art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153 poz. 1227 ze zm.).

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy naprowadzał, że powyższe jest konsekwencją zawieszenia prawa do pobieranego przez wnioskodawczynię świadczenia, wynikającego z faktu kontynuowania przez nią pracy u pracodawcy, u którego była zatrudniona przed dniem nabycia prawa do emerytury.

Wnioskodawczyni odwołała się od decyzji ZUS do Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krośnie.

W odwołaniu S. P. wniosła o uchylenie zaskarżonej decyzji oraz zwrócenie się do Sądu Najwyższego z pytaniem prawnym przed wydaniem niekorzystnego dla niej orzeczenia. Zarzucała, że rozstrzygnięcie ZUS jest dla niej krzywdzące i oparte na niekonstytucyjnych działaniach ustawodawcy, który z naruszeniem zasady równości wobec prawa oraz ochrony praw nabytych pozbawił ją prawa do emerytury, w sytuacji gdy w dacie uzyskania uprawnień do tego świadczenia nie istniał wymóg rozwiązania stosunku pracy. Jednocześnie odwołująca podała, że prawo do emerytury nabyła w dniu 1 maja 2009 r. , kiedy przepisy nie wymagały rozwiązania stosunku pracy do nabycia prawa do tego świadczenia.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. wnosił o oddalenie żądania wnioskodawczyni z braku dostatecznych podstaw faktycznych i prawnych, akcentując, iż jego postąpienie było niczym innym jak tylko realizacją nowych uregulowań prawnych związanych z zawieszeniem prawa do emerytury. Jednocześnie pozwany ZUS powołał art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726) oraz wskazał, że skoro wnioskodawczyni, która nabyła prawo do emerytury od 2009r., a nie rozwiązała umowy o pracę z pracodawcą, u którego była zatrudniona przed przyznaniem jej prawa do emerytury, to w obowiązującym stanie prawnym organ rentowy zobowiązany był do wydania zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krośnie, po rozpoznaniu odwołania S. P., wyrokiem z dnia 9 lipca 2012r. (sygn. akt IV U 1769/11) oddalił odwołanie.

Na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd Okręgowy ustalił, iż wnioskodawczyni S. P. ur. (...), złożyła w dniu 26 maja 2009r. w organie rentowym wniosek o emeryturę, wykazując przy tym, iż pozostaje w zatrudnieniu w Urzędzie Skarbowym w K. jako starszy komisarz skarbowy.

Decyzją z dnia 3 czerwca 2009r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w J. przyznał wnioskodawczyni prawo do dochodzonego świadczenia , począwszy od 1 maja 2009r. Z tą też datą doszło do podjęcia wypłaty emerytury, która -pomimo kontynuowania przez odwołującą zatrudnienia u wyżej wymienionego pracodawcy była wypłacana nieprzerwanie, aż do dnia 1 października 2011r., kiedy to na mocy - zaskarżonej w niniejszym postępowaniu – decyzji z dnia 21 września 2011r. doszło do zawieszenia wypłaty świadczenia, przy uprzednim ustaleniu, iż wnioskodawczyni nadal pozostaje w zatrudnieniu w Urzędzie Skarbowym w K..

W świetle powyższych – bezspornych okoliczności faktycznych – Sąd Okręgowy w Krośnie dokonując oceny sprawy, bez odniesienia się do stawianych przez wnioskodawczynię zarzutów niekonstytucyjności działań legislacyjnych ustawodawcy uznał, że zaskarżona decyzja ZUS jest w pełni legalna, jako że znajduje swoje umocowanie w przywołanych w jej podstawie prawnej przepisach tj. konkretnie w art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o

emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153 poz. 1227 ze zm.) – w brzmieniu dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726) , w związku z art. 28 tej ostatniej regulacji prawnej.

W podstawie prawnej wyroku powołany został art. 477¹⁴ § 1 kpc.

Wyrok Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krośnie z dnia 9 lipca 2012r., zaskarżony został przez wnioskodawczynię S. P..

W apelacji wnioskodawczyni domagając się zmiany zaskarżonego wyroku, poprzez uwzględnienie w całości żądania odwołania, z jednoczesnym zasądzeniem na jej rzecz od pozwanego organu rentowego kosztów postępowania wg norm przepisanych, raz jeszcze zarzuciła, iż przyjęte przez ustawodawcę – a zastosowane przez ZUS przy wydaniu zaskarżonej decyzji, a w konsekwencji także przez Sąd I instancji – uregulowania prawne uzależniające wypłatę emerytury od rozwiązania stosunku pracy, naruszają zasady demokratycznego państwa prawa, w tym w szczególności zasadę ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa. Wskazała nadto, że prawo nie działa wstecz i obowiązuje ochrona praw nabytych.

Wniosła ponadto o zawieszenie postępowania apelacyjnego i przedstawienie Trybunałowi Konstytucyjnemu do rozstrzygnięcia kwestię konstytucyjności art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w zw. z art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS w zw. z art. 2, 21, 64 Konstytucji RP.

Pozwany organ rentowy wniósł o oddalenie apelacji.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, rozpoznając apelację wnioskodawczyni S. P. zważył co następuje:

Apelacja w swej zasadniczej części okazała się być w pełni uzasadniona, co skutkuje wydaniem w tym zakresie przez tut. Sąd orzeczenia reformatoryjnego.

Powyższe jest zaś skutkiem realizacji przewidzianej w art. 316 § 1 kpc zasady aktualności orzeczenia, mającej swe pełne zastosowanie także w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2012 r. II UK 235/1 LEX nr 1216853) i to również na etapie postępowania odwoławczego (tu poprzez art. 391 § 1 kpc – tak też w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2012 r. II PK 173/11 LEX nr 1211151), które w obowiązującym modelu apelacji pełnej zakłada prawo sądu II instancji do ponownego i w zasadzie niczym nieograniczonego badania sprawy. Powyższe uwagi są o tyle istotne, że w przedmiotowej sprawie, już po wniesieniu apelacji, w dniu 13 listopada 2012 r. zapadł wyrok Trybunału Konstytucyjnego K 2/12, w którym orzeczono o niezgodności art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726) w związku z art. 103 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153 poz. 1227 ze zm.) dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r., w zakresie w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, z wyrażoną w art. 2 Konstytucji RP zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa. Powyższy wyrok opublikowany został w Dzienniku Ustaw z dnia 22 listopada 2012 r. pod poz. 1285.

Z tą więc datą doszło do deregowania z porządku prawnego uznanych przez Trybunał za niekonstytucyjne w/ w przepisów, co oznaczało, że utraciły one zdolność do wymuszania określonego zachowania zarówno przez ich adresatów jak również przez organy stosujące prawo. Mówiąc wprost Sąd Apelacyjny dokonując oceny prawnej sprawy na etapie postępowania odwoławczego, zmuszony był w tej sytuacji do odmowy zastosowania uznanych za niezgodne z Konstytucją powołanych wyżej przepisów, a te legły u podstaw zarówno zaskarżonej decyzji ZUS jak i wyroku Sądu Okręgowego w Krośnie.

W tym miejscu należy także podkreślić, że choć w art. 190 ust. 1 i 3 Konstytucji RP wyrażona została zasada perspektywnych skutków orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego, to jednak z uwagi na autorytatywne (wiążące) stwierdzenie Trybunału, że dany przepis pozostaje w sprzeczności z aktem prawnym wyższego rzędu – nie powinien być on przez organy stosujące prawo uwzględniany przy rozpatrywaniu konkretnych przypadków (ad casum), nawet więc w odniesieniu do roszczeń przypadających w okresie poprzedzającym ogłoszenie wyroku Trybunału w Dzienniku Ustaw. O tak rozumianych dla orzecznictwa sądowego konsekwencjach orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego mówią liczne orzeczenia Sądu Najwyższego, poczynawszy od wyroku z dnia 10 listopada 1999r. I CKM 204/98 OSN 2000/5/94 (w którym przyjęto wręcz jedynie deklaratoryjny charakter tych orzeczeń), poprzez postanowienie z dnia 7 grudnia 2000 r. III ZP 27/00 OSNP 2001/10/333, uchwałę z dnia 23 stycznia 2001 r. III ZP 30/00 OSNP 2001/23/685, czy w końcu wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2007 r. II PK 96/06 OSNP 2008/5-6/61 (w tym wypadku przy stwierdzeniu, że nawet odroczenie wejścia w życie orzeczenia Trybunału stwierdzającego sprzeczność przepisu ustawy z Konstytucją, nie stanowi przeszkody do uznania przez sąd, że przepis ten był sprzeczny z Konstytucją od jego uchwalenia).

W konsekwencji powyższego należało uznać - w składzie orzekającym w niniejszej sprawie - rację odwołującej co do braku podstaw zawieszenia wypłaty jej świadczenia i to już od samego początku tj. od dnia 1 października 2011 r., co aktualnie obliguje ZUS do podjęcia wypłaty emerytury ze stosownym wyrównaniem świadczenia, o czym orzeczono jak w pkt I sentencji wyroku na podstawie art. 386 § 1 kpc. (tak też w licznych orzeczeniach Sądów Apelacyjnych , jakie zapadły dotąd na gruncie analogicznych w stanach faktycznych i prawnych spraw, czego przykładem mogą być opublikowane na portalu orzeczeń sądowych wyroki: Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 27 listopada 2012r. III AUa 519/12 , Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 29 listopada 2012r. III AUa 495/12, czy Sądu Apelacyjnego w Katowicach – ten nawet sprzed publikacji wyroku TK z dnia 13 listopada 2012r. , bo z dnia 14 listopada 2012r. III AUa 494/12 i wiele innych) .

Przesądzenie tym sposobem o zasadności roszczenia głównego odwołującej stanowiło podstawę do obciążenia pozwanego ZUS poniesionymi przez nią kosztami procesu na podstawie art. 98 §1 kpc, o czym tut. Sąd orzekł jak w pkt II sentencji wyroku, przy ustaleniu tych kosztów na kwotę 30 złotych.

Odnosząc się z kolei do zgłoszonego przez wnioskodawczynię roszczenia ubocznego (żądania wypłaty odsetek), Sąd Apelacyjny doszedł do przekonania, że będąc związany w zakresie rozpoznania i orzeczenia treścią zaskarżonej decyzji (por. postanowienie Sądu Najwyższego dnia 13 maja 1999r. II UZ 52/99 OSNP 2000/15/601) – przy braku więc w tym przedmiocie uprzedniego rozstrzygnięcia organu rentowego – nie jest uprawniony do merytorycznego rozpoznania tak określonego roszczenia odwołującej .

Z drugiej zaś strony zaskarżona decyzja ZUS jako nie zaliczająca się do tych przewidzianych w dyspozycji art. 118 ust. 1 ustawy emerytalno-rentowej - (zawieszająca bowiem jedynie wypłatę emerytury ,a więc nie pozbawiająca prawa do tego świadczenia, ani tym bardziej nie odnosząca się do jego wysokości) zwalniała także tut. Sąd z określonego w ust.1a w/w przepisu obowiązku rozstrzygnięcia o przesłankach omawianego roszczenia.

W tak więc w zaistniałej sytuacji procesowej ,Sąd II instancji ostatecznie uznał, że istnieją pełne podstawy do przekazania żądania S. P. wypłaty odsetek, do rozpoznania organowi rentowemu (jako nowego żądania) w trybie art. 477¹⁰ § 2 kpc w związku z art. 391 § 1 kpc , o czym z kolei orzeczono jak w pkt III sentencji wyroku.

(...)

1. (...)

(...)

(...)

(...)